

Alternativní způsoby lesního
hospodaření jako cesta ke
stabilnějšímu prostředí pro život

Radim Hédl
Botanický ústav AV ČR

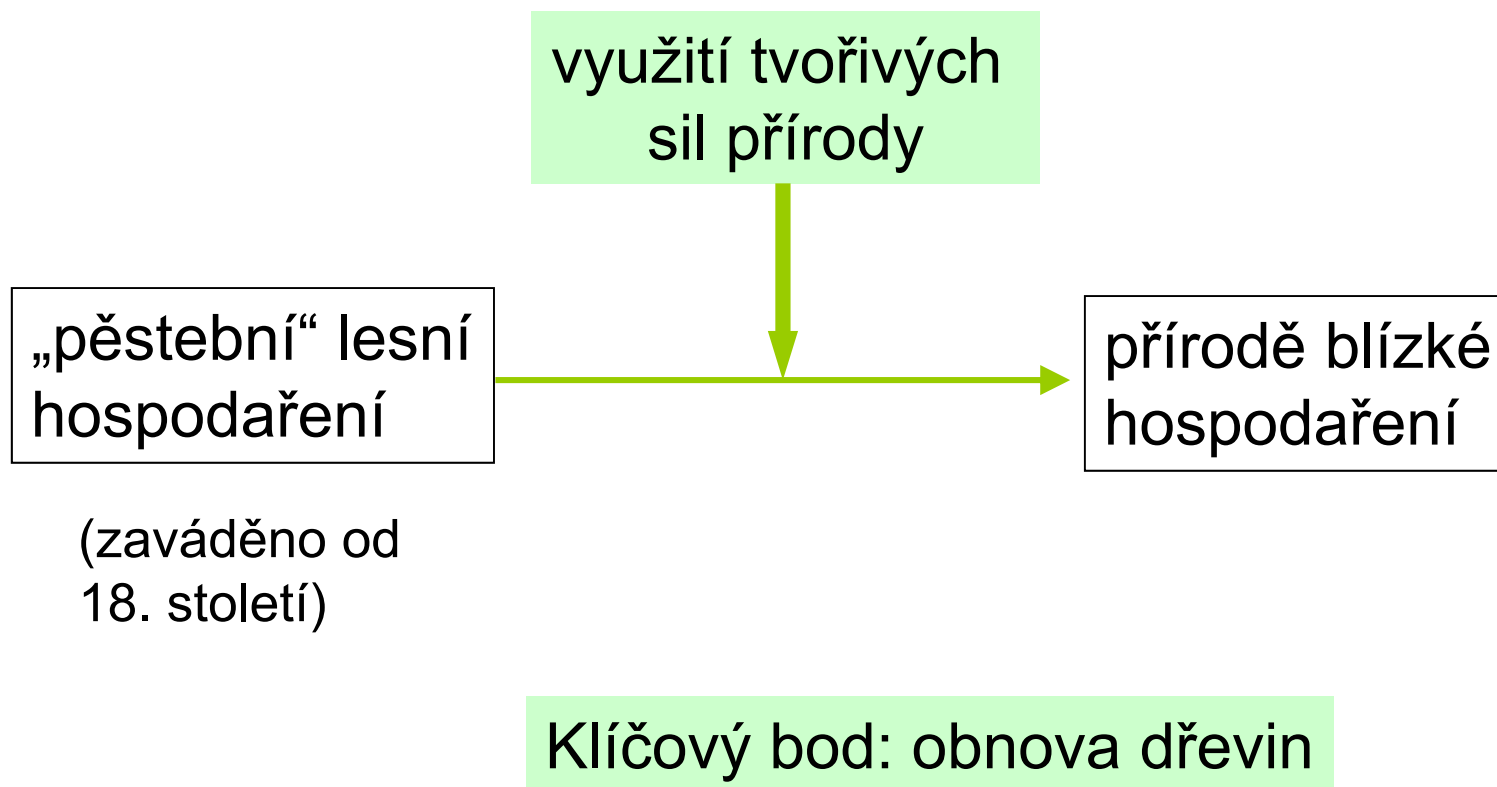

Současná změna paradigmatu

Přírodě blízké hospodaření se chápe jako redukce přímých zásahů při pěstování lesa.

Alternativní přírodě blízké hospodářské systémy:

- Agrolesnické systémy
- Výmladkové hospodaření

Aktuální pozornost ze strany výzkumu i praxe:

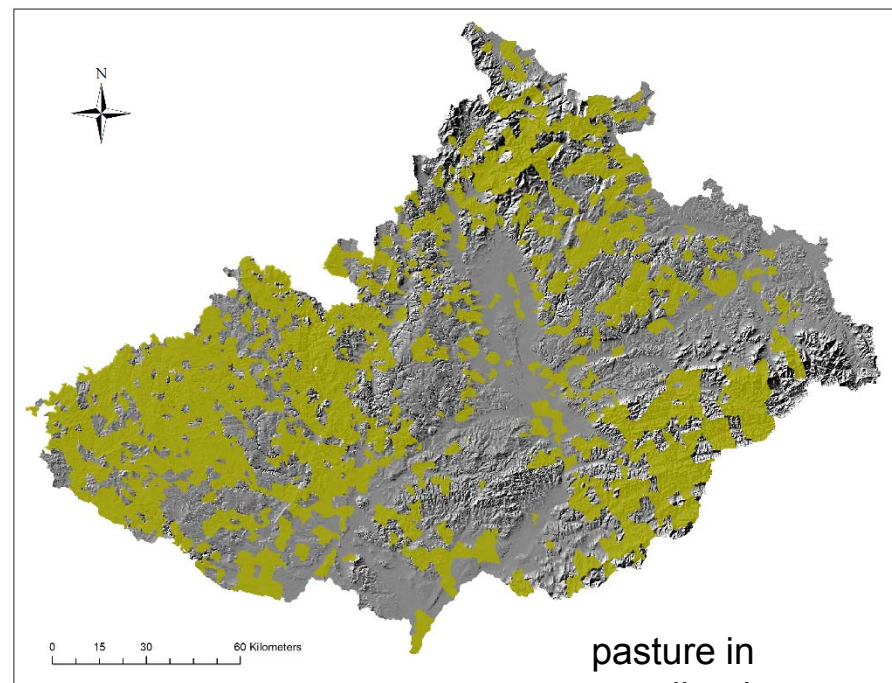
- Projekt Eurocoppice <https://www.eurocoppice.uni-freiburg.de/>
- Projekt TAČR: Obnova výmladkového lesního hospodaření 2019-2022
- Projekt TAČR: Agrolesnictví – šance pro regionální rozvoj... 2018-2020
- Český spolek pro agrolesnictví <http://agrolesnictvi.cz/>

Významné historické formy využívání lesa

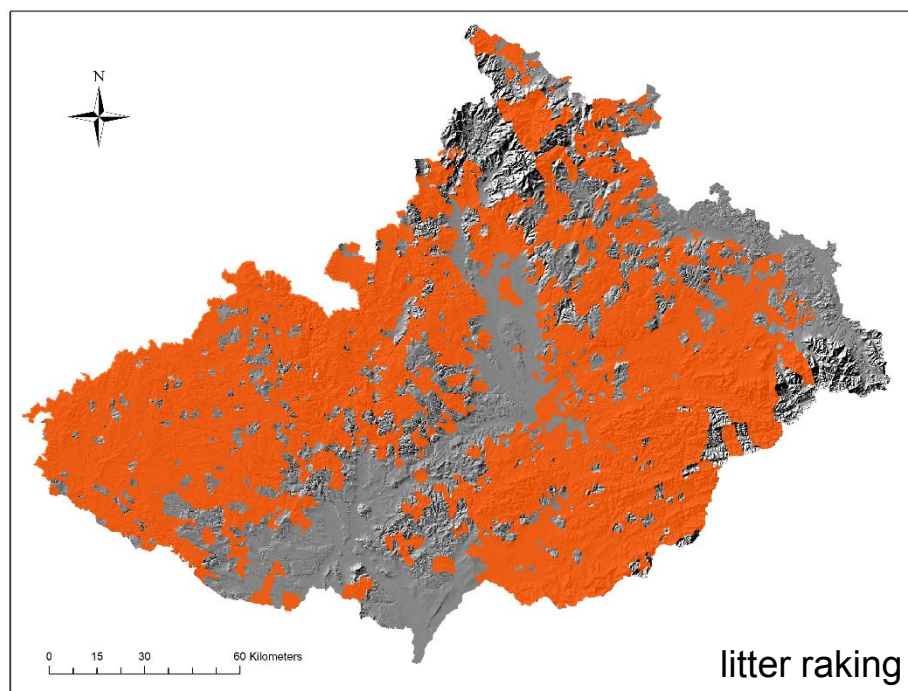
- hrabání opadu
- **lesní pastva**
- sečení sena

Morava, 19. století

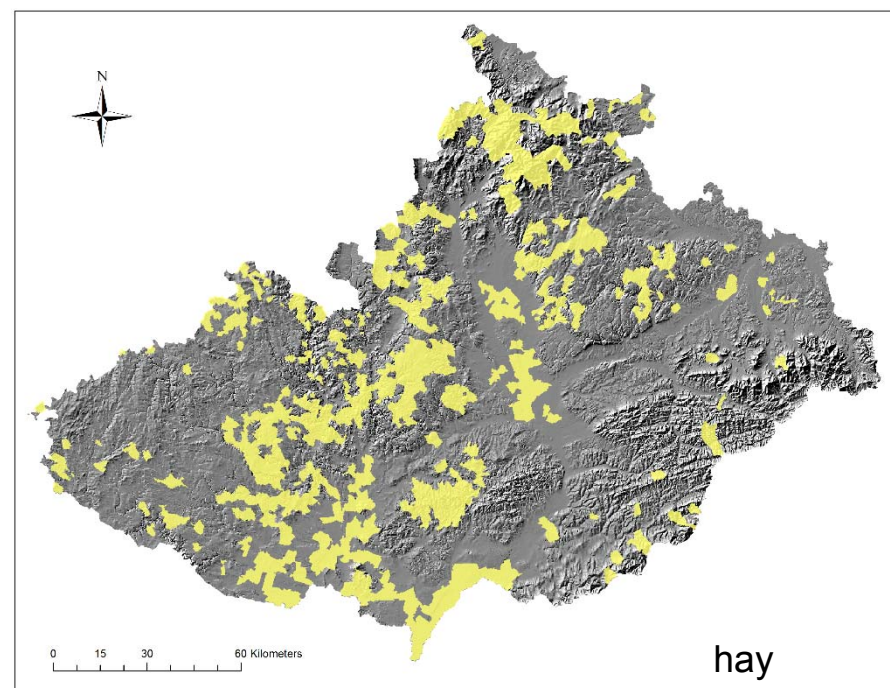
P. Szabó a kol. 2018, prezentace

pasture in
woodland

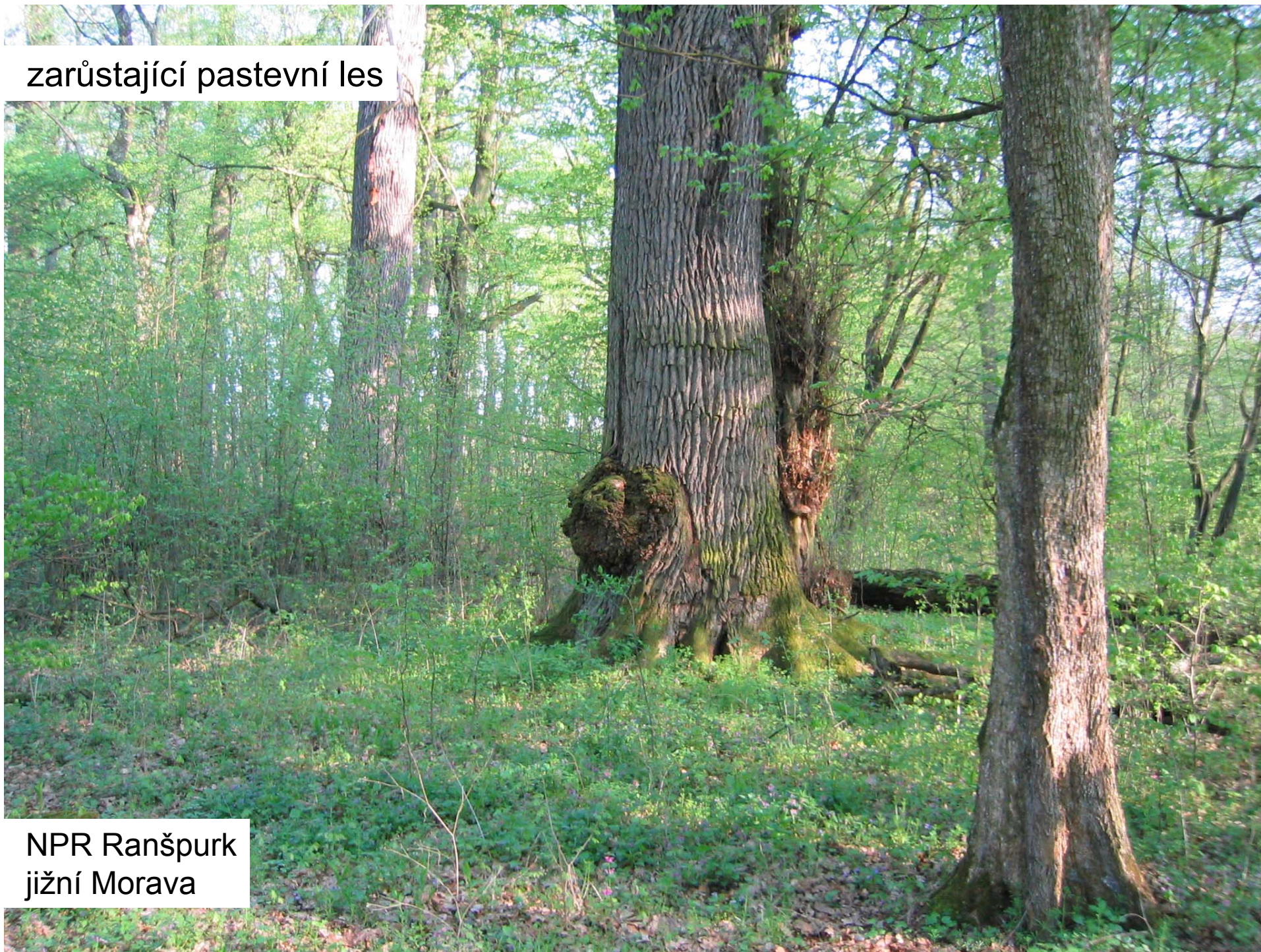

litter raking

hay
cutting

zarůstající pastevní les

NPR Ranšpurk
jižní Morava

zarůstající pastevní les

Urwald Sababurg
Hesensko, střední Německo

zarůstající pastevní les

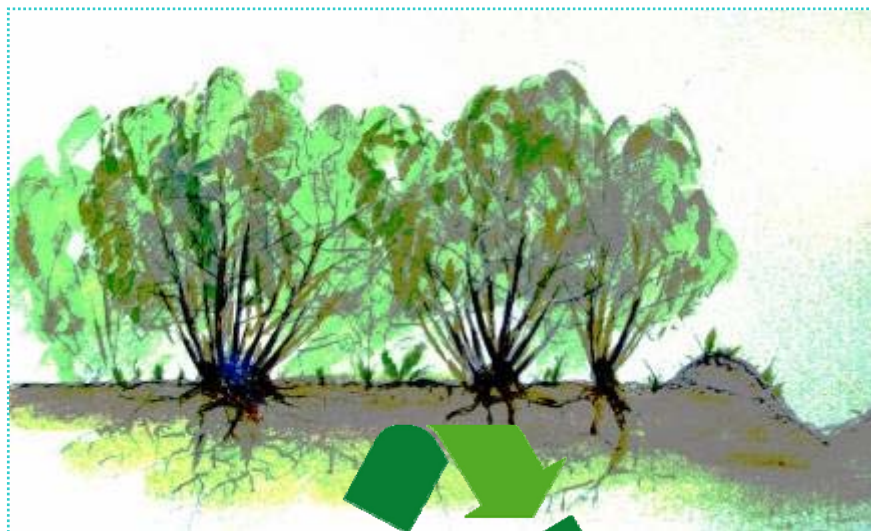

Urwald Hasbruch
u Brém, severní Německo

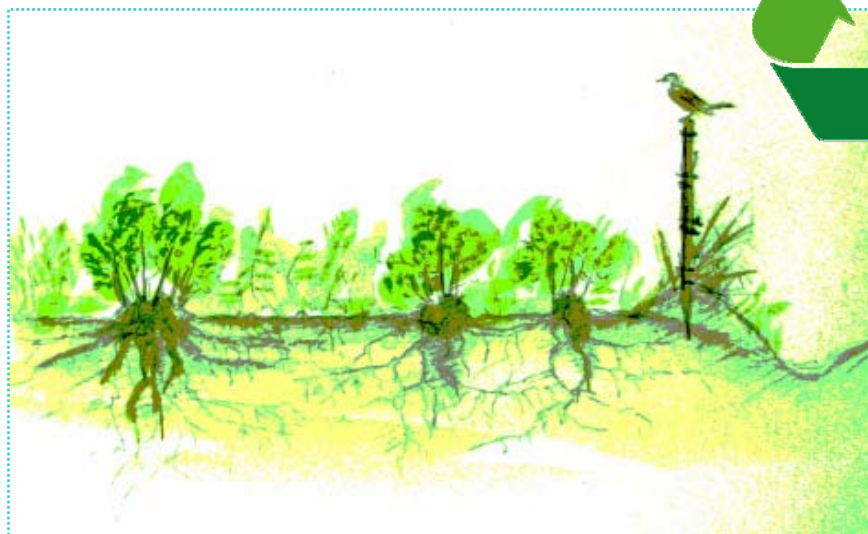
Výmladkové hospodaření

Rotační systém sklizně dřevní biomasy, využívající přirozenou schopnost listnatých dřevin obrážet (většinou z pařezů).

14. století
obmýtí 7 let

19. století
obmýtí 40 let

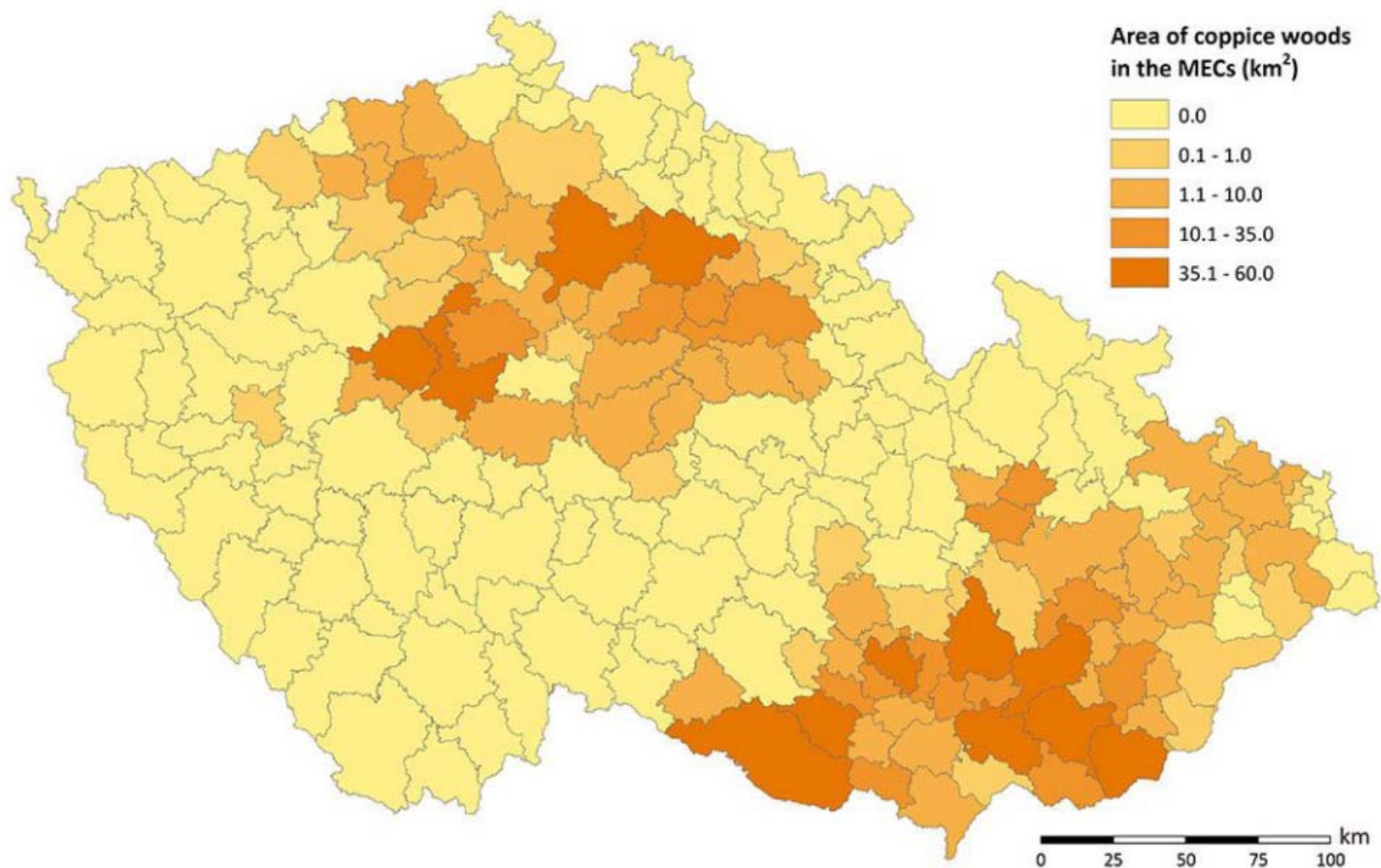
Výmladkové hospodaření v evropských lesích

- velmi důležité v minulosti – až 90 % lesního hospodaření
- efektivní a udržitelný systém produkce dřevní biomasy
- opuštěno během 19. století
(střední a západní Evropa, na jihu později)
- opuštění má negativní vliv na biodiverzitu lesů
- aktuálně snahy o obnovu na celoevropské úrovni

Podíl výmladkových lesů v roce 1947

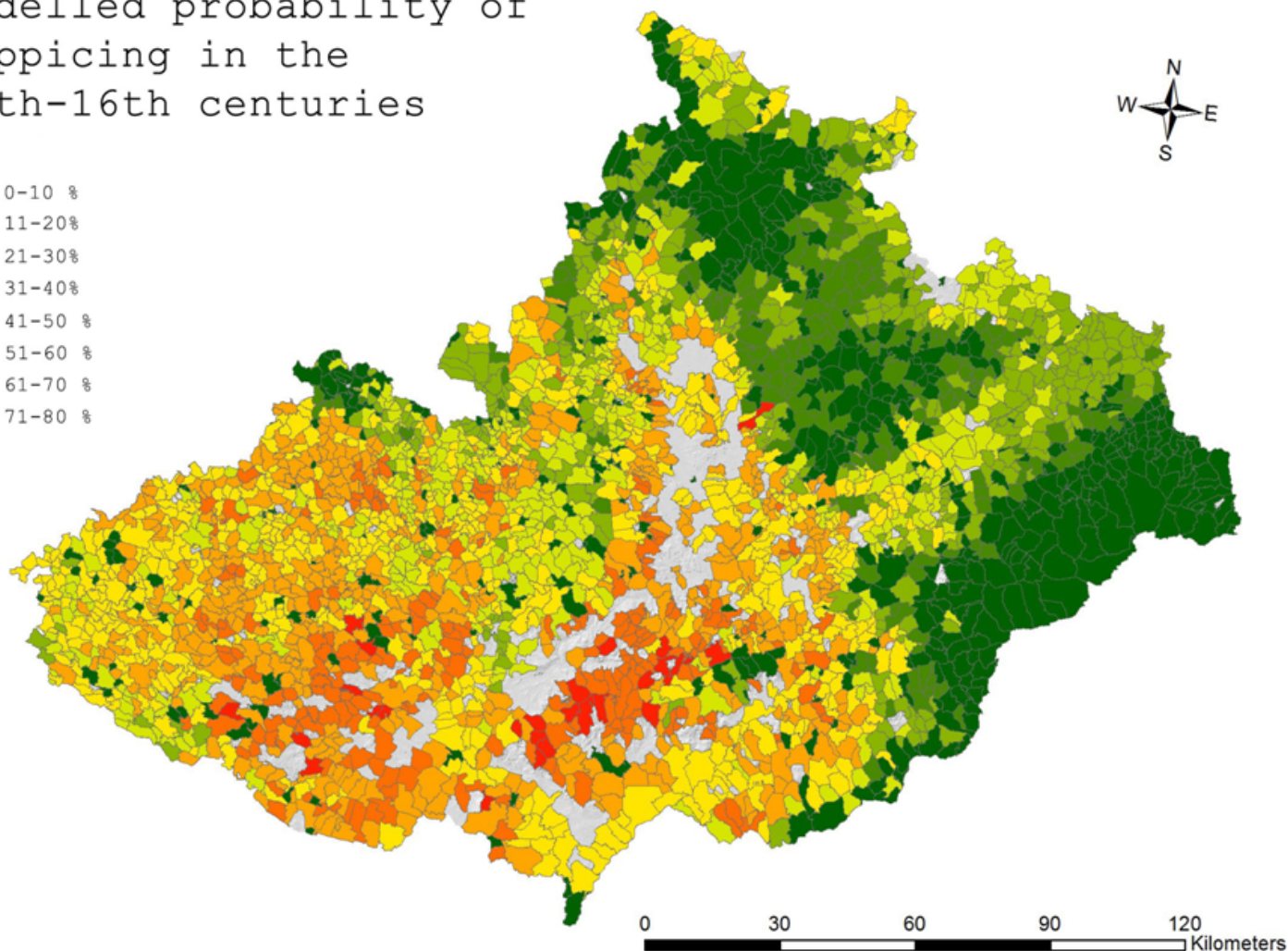
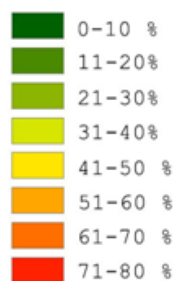
Maděra et al. 2017, iForest

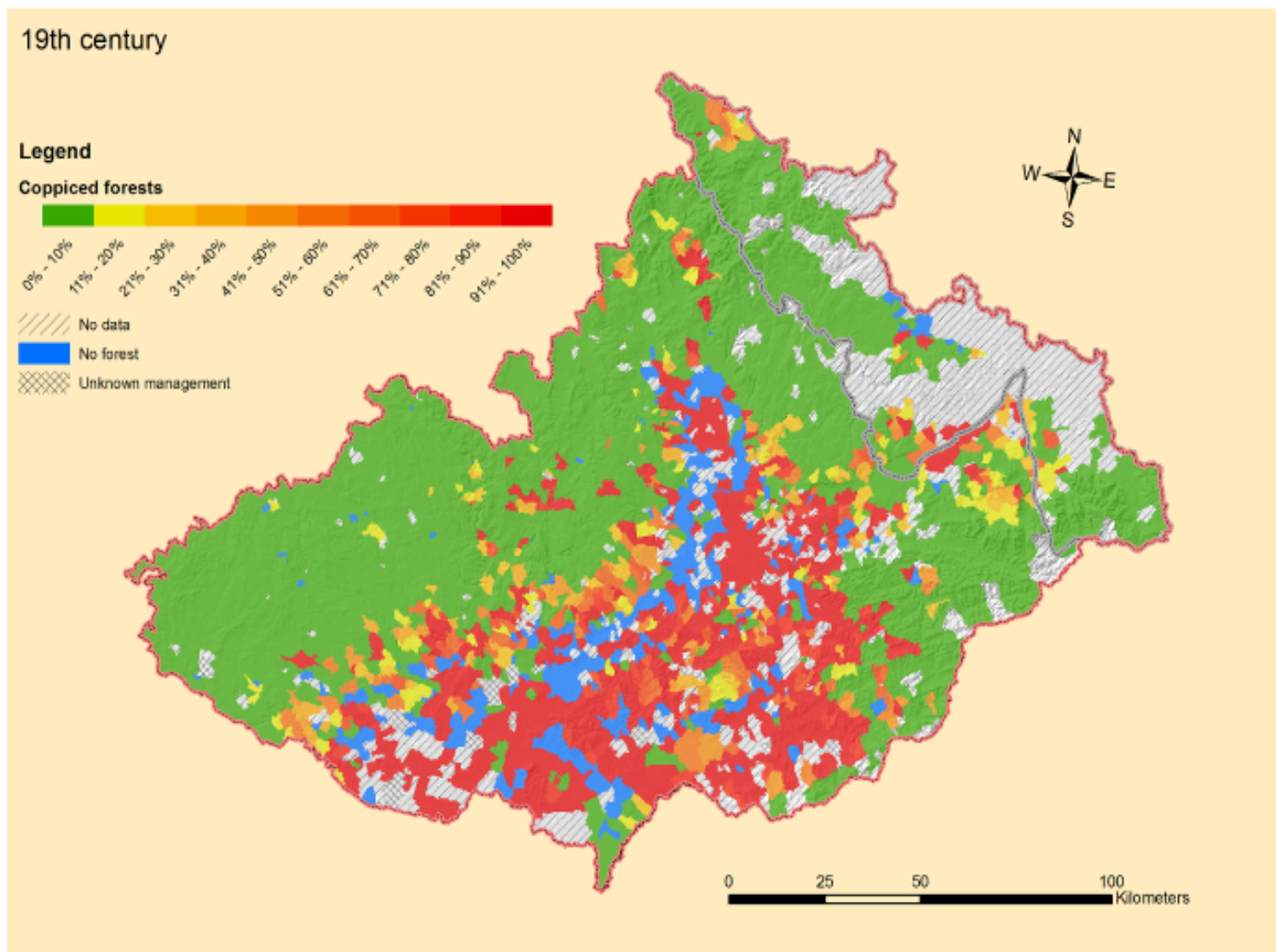
Modelované zastoupení výmladkového hospodaření ve 14.-16. století

Szabó et al., 2016, poster

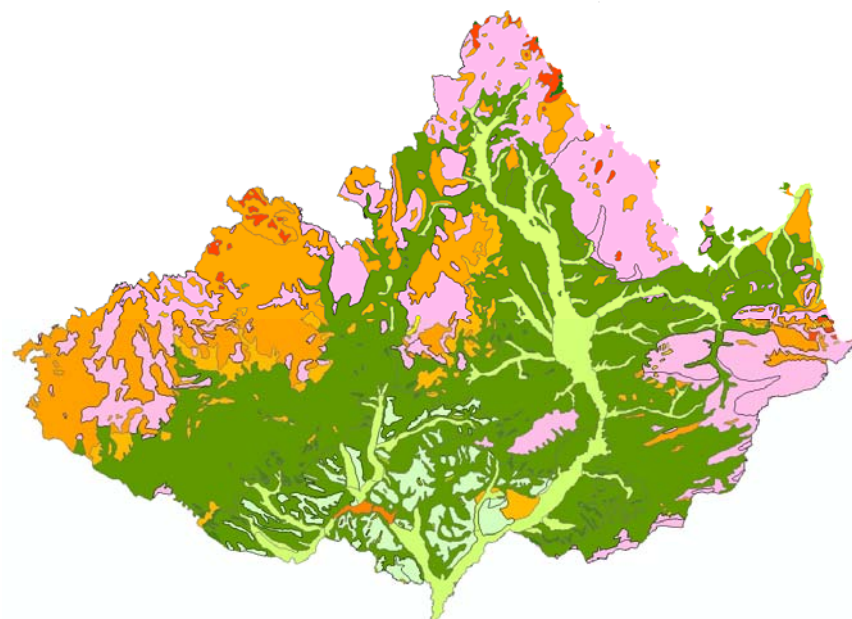
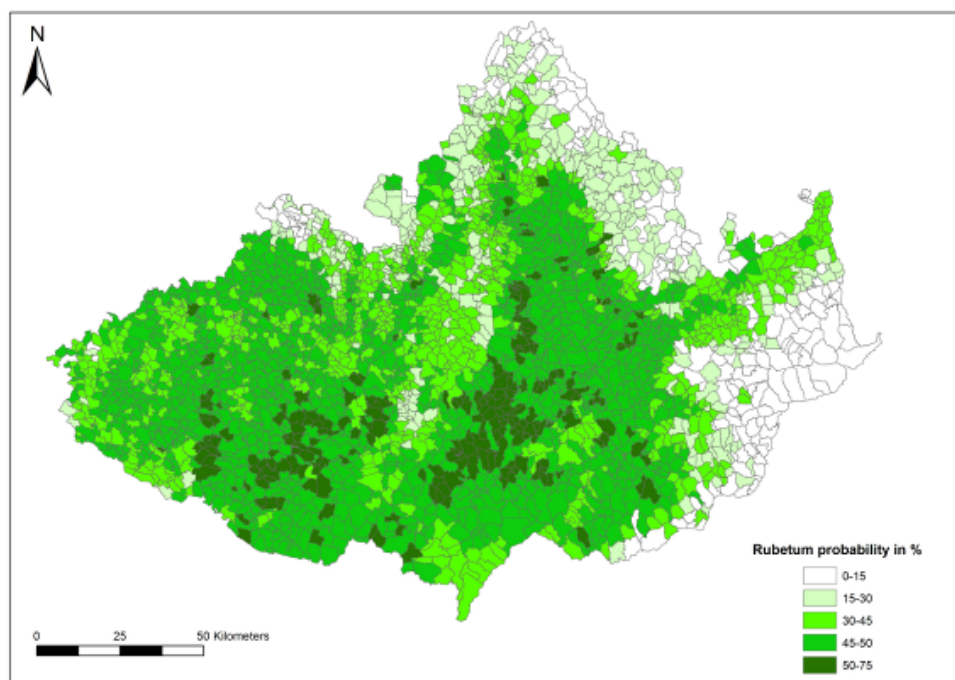
Modelled probability of
coppicing in the
14th-16th centuries

Výmladkové lesy v 19. století: v nížinách přes 80 %
Morava a Slezsko
www.longwood.cz

Vliv minulého lesního hospodaření na lesní typy

Intenzita výmladkového hospodaření

(statistický model)

Pozdní středověk

Szabó et al., 2015
J Hist Geography

Potenciální přirozená vegetace

dubohabřiny

kyselé bučiny

květnaté bučiny

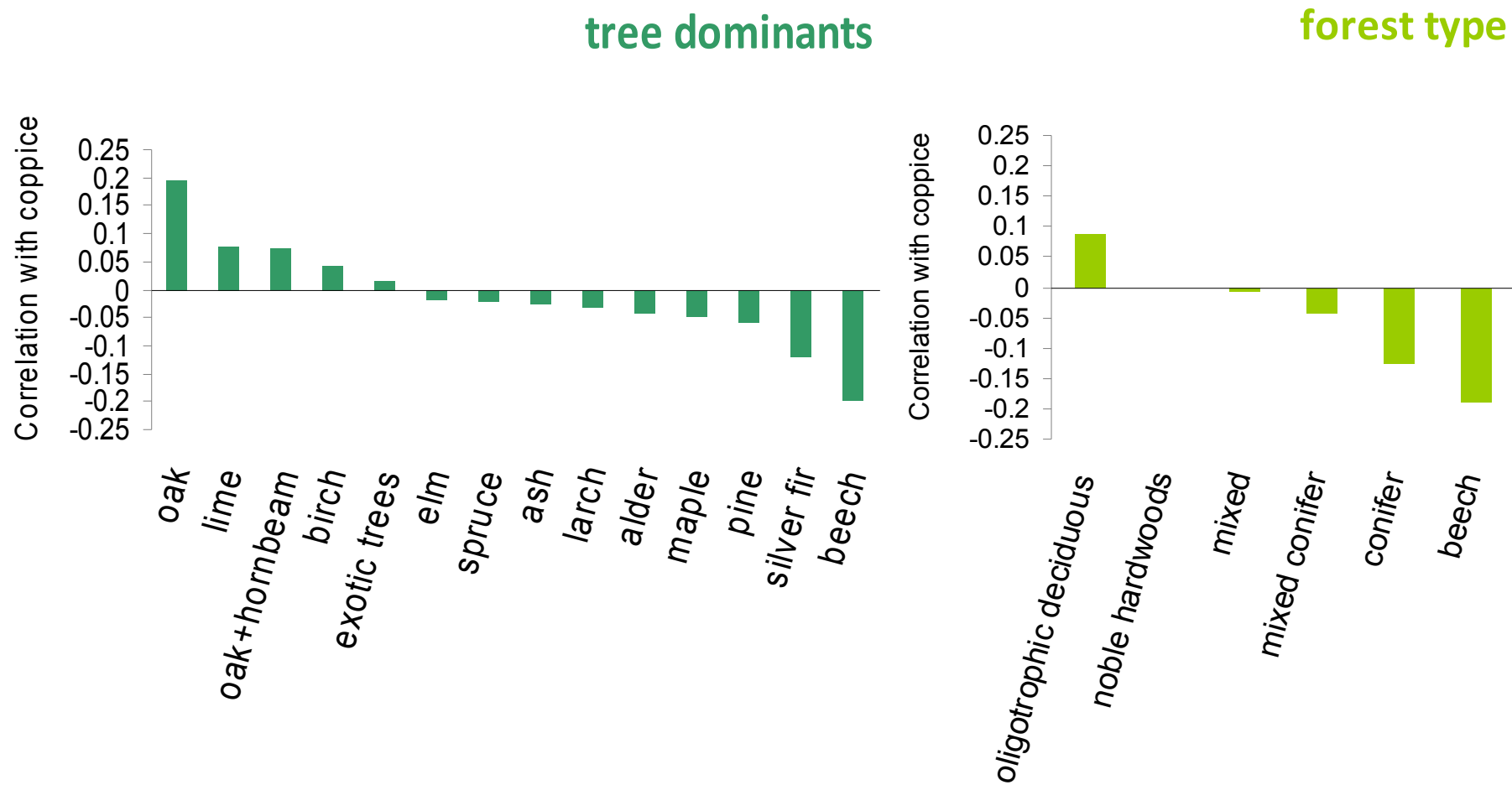
smrčiny

Typy lesa formované historickým výmladkovým hospodařením

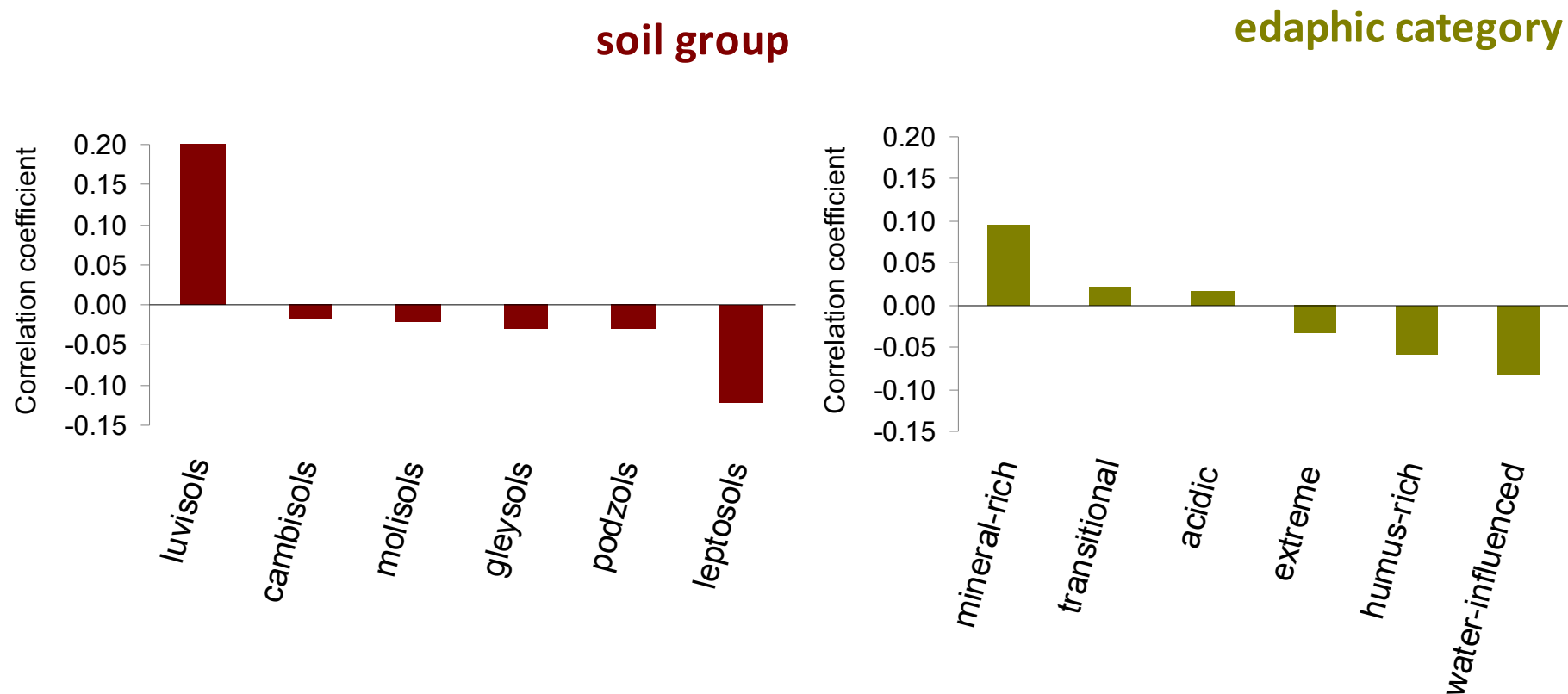
- lužní lesy
- dubohabřiny
- teplomilné doubravy
- suťové lesy
- kyselé doubravy

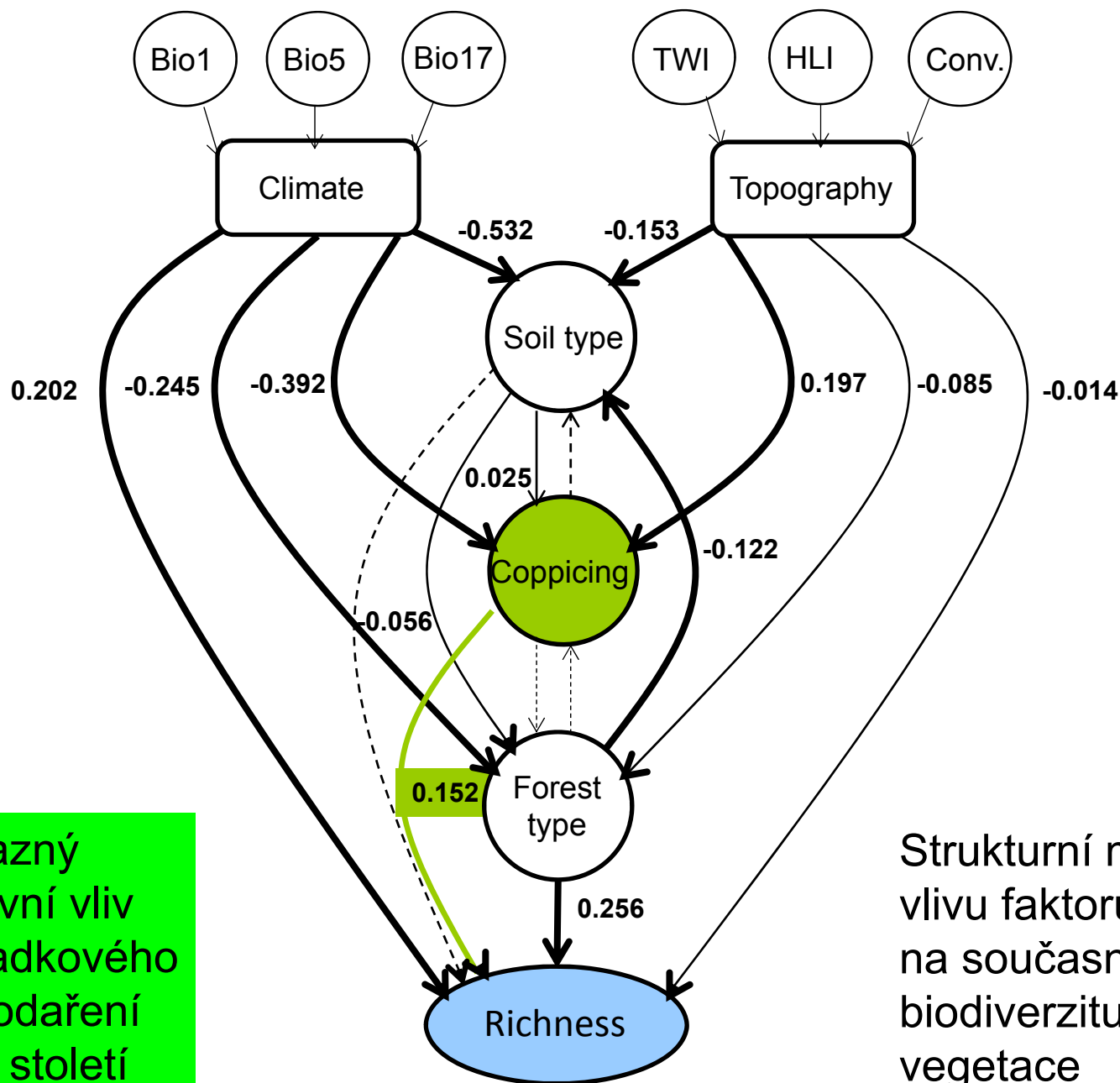

Korelace mezi faktory prostředí a výskytem výmladkových lesů v 19. století

Korelace mezi faktory prostředí a výskytem výmladkových lesů v 19. století

Průkazný
pozitivní vliv
výmladkového
hospodaření
V 19. století

Strukturní model
vlivu faktorů prostředí
na současnou
biodiverzitu lesní
vegetace

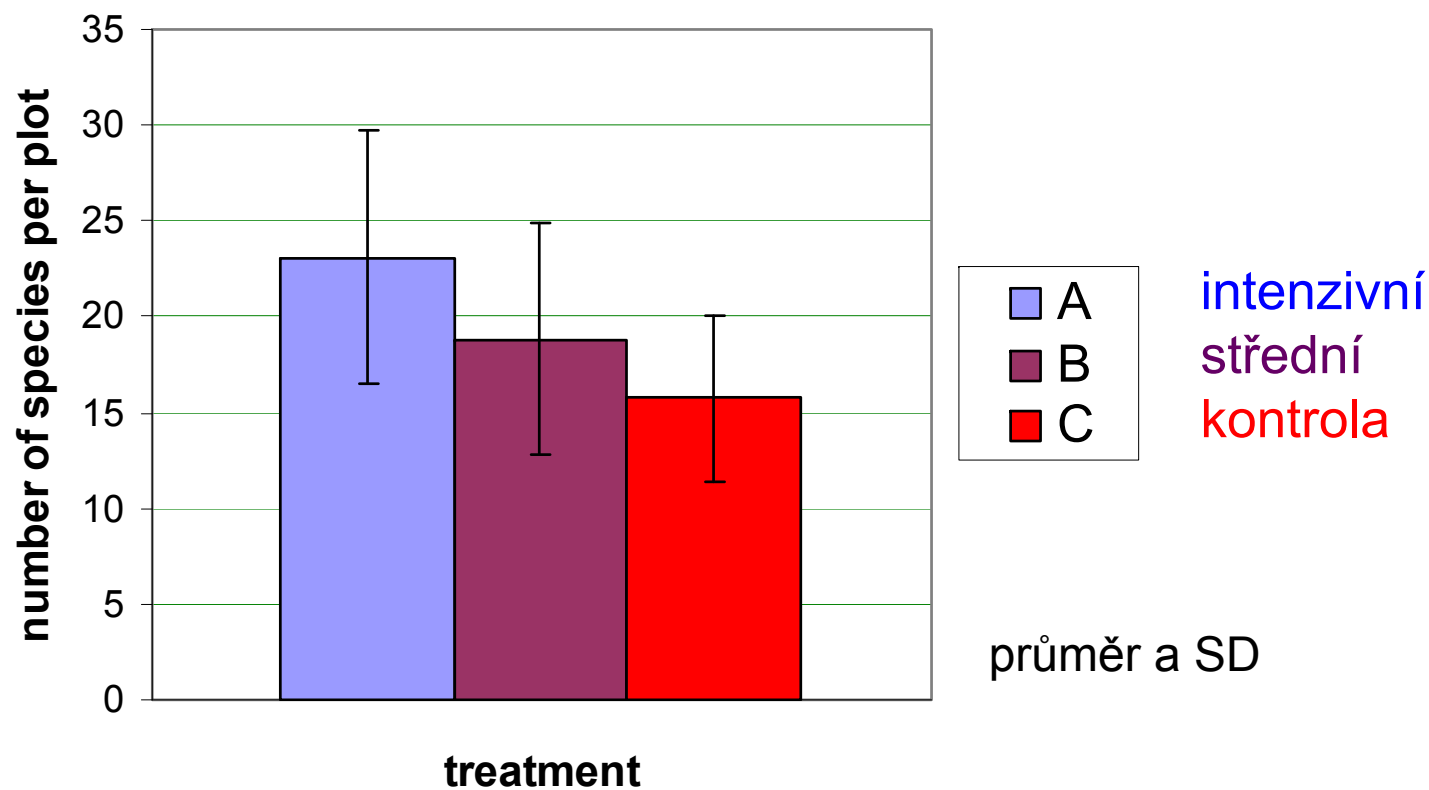
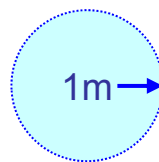

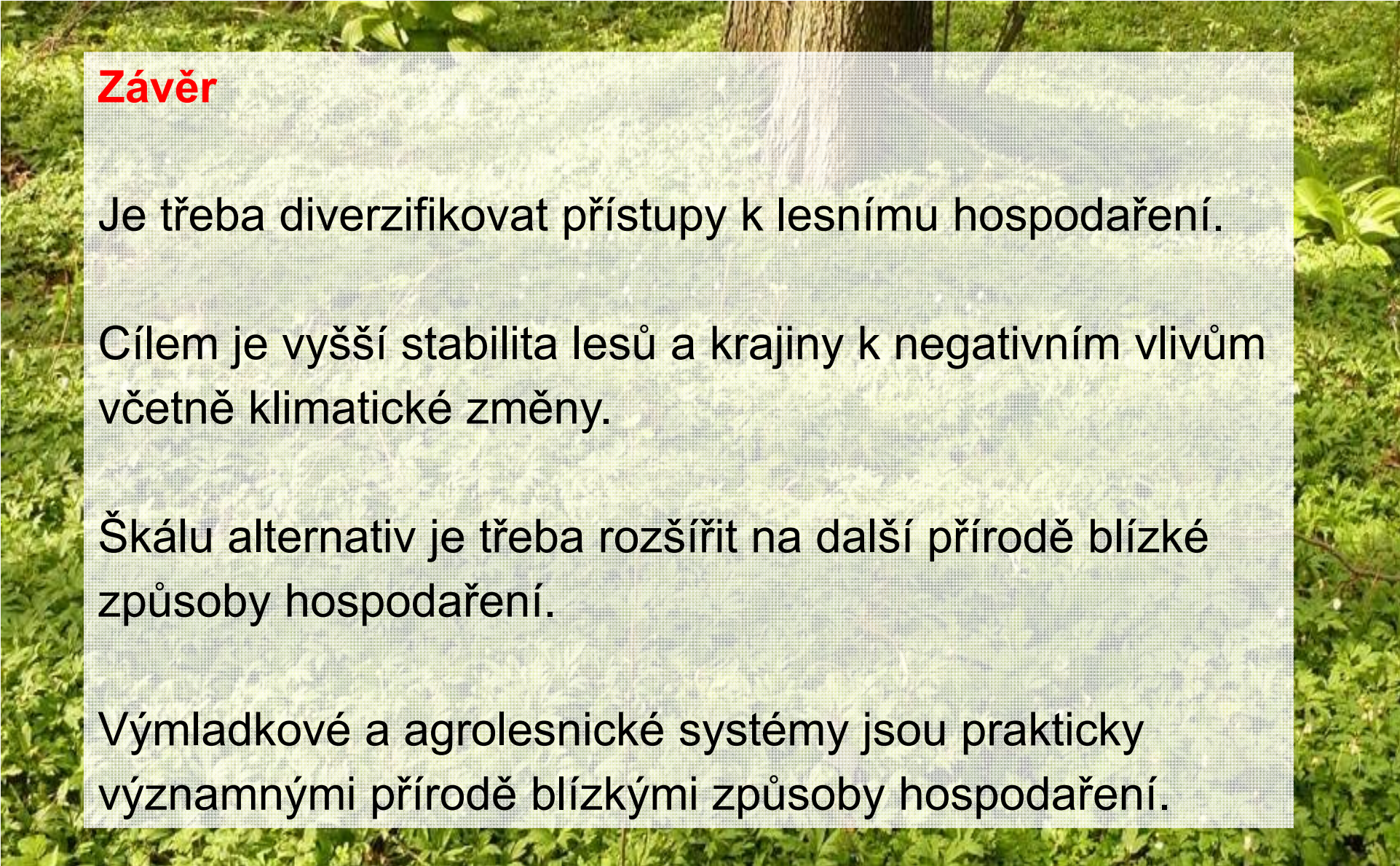
Obnova výmladkového hospodaření – vliv na biodiverzitu

2008-2016 NPR Děvín

Tři stupně intenzity obnovy

135 ploch o velikosti 3,15 m²

Závěr

Je třeba diverzifikovat přístupy k lesnímu hospodaření.

Cílem je vyšší stabilita lesů a krajiny k negativním vlivům včetně klimatické změny.

Škálu alternativ je třeba rozšířit na další přírodě blízké způsoby hospodaření.

Výmladkové a agrolesnické systémy jsou prakticky významnými přírodě blízkými způsoby hospodaření.